

Lakiosasto

30.7.2002

Työeläkelaitoksille

I
OSA-AIKAELÄKETTÄ JA YKSILÖLLISTÄ VARHAISELÄKETTÄ KOSKEVIA MUUTOKSIA SEKÄ TYÖTTÖMYYSELÄKESÄÄNNÖKSIEN TARKASTAMISTA KOSKEVA LAINSÄÄDÄNTÖ ON VAHVISTETTU

II
TYÖELÄKKEIDEN TARKISTAMINEN KANSANELÄKKEEN POHJAOSAN JA TYÖELÄKKEEN YHTEENSOVITTAMISEN VUOKSI

1
OSA-AIKAELÄKETTÄ JA YKSILÖLLISTÄ VARHAISELÄKETTÄ KOSKEVIA MUUTOKSIA SEKÄ TYÖTTÖMYYSELÄKESÄÄNNÖKSIEN TARKASTAMISTA KOSKEVA LAINSÄÄDÄNTÖ ON VAHVISTETTU

Yksityisten alojen eläkejärjestelmän osa-aikaeläkkeen ja yksilöllisen varhaiseläkkeen säännöksiä muutokset ja työttömyyseläkkeen säännöksiä tarkistaminen on vahvistettu 26.7.2002.

Eduskuntakäsittelyssä täsmennettiin osa-aikaeläkettä koskevien muutosten voimaantulosäännöstä siten, että uusia säännöksiä sovelletaan 1.1.2003 alkaen. Lisäksi tehtiin eräitä teknisiä muutoksia.

Esitykseen sisältyvät TEL:n, MEL:n ja kansaneläkelain muutokset tulevat voimaan 1.8.2002, työaikalain muutos tulee voimaan 1.1.2003 ja LEL:n muutos 1.1.2004.

Muutoksia koskevasta hallituksen esityksestä (HE 45/2002 vp.) on aiemmin kerrottu yleiskirjeellä A13/2002.

Vahvistetut lakitekstit (630/2002, 631/2002, 632/2002, 633/2002 ja 634/2002) ovat yleiskirjeen liitteenä.

Lakiosasto

1
TYÖELÄKKEIDEN TARKISTAMINEN KANSANELÄKKEEN
POHJAOSAN JA TYÖELÄKKEEN YHTEENSOVITTAMISEN VUOKSI

Laki työeläkkeiden tarkistamisesta kansaneläkkeen pohjaosan ja työeläkkeen yhteensovittamisen johdosta on vahvistettu 26.7.2002.

Eduskuntakäsittelyssä muutettiin esitystä viivästyskoron osalta siten, että korotuksen maksamisen viivästyessä eläkelaitoksen on suoritettava se eläkkeensaajalle viivästysajalta korotettuna siten kuin asianomaisissa eläkelaeissa säädetään. Lisäksi perustusvaliokunta totesi lausunnossaan, että eläkkeensaaja voi myös itse hakea työeläkkeensä tarkistamista siten kuin asianomaisissa eläkelaeissa säädetään etuuden hakemisesta.

Laki tulee voimaan 1.1.2003. Eläkkeensaajalle korotusta maksetaan 1.10.2003 alkaen. Korotusta ei makseta tätä edeltävältä ajalta.

Muutoksia koskevasta hallituksen esityksestä (HE 62/2002 vp.) on aiemmin kerrottu yleiskirjeellä A15/2002.

Vahvistettu lakiteksti (635/2002) on yleiskirjeen liitteenä.

Lakitekstejä ja hallituksen esityksiä voi tilata sekä suomen- että ruotsinkielisenä Oy Edita Ab:n asiakaspalvelusta, puhelin 020 450 05 tai sähköpostitse osoitteesta asiakaspalvelu.publishing@edita.fi.

ELÄKETURVAKESKUS

Markku Sirviö

Riitta Korpjuoma

630/2002

Laki

työntekijäin eläkelain muuttamisesta

Annettu Naantalissa 26 päivänä heinäkuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/1961) 4 e §:n 1 momentti, 4 g §:n 1 momentti, 5 §:n 6 momentti ja 12 §:n 1 momentin 2 kohta, sellaisina kuin ne ovat 4 e §:n 1 momentti ja 12 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 1263/1999, 4 g §:n 1 momentti laissa 559/1993 ja 5 §:n 6 momentti laissa 221/1998, sekä

lisätään 4 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 639/1966, 603/1986, 1482/1995 ja mainituissa laissa 1263/1999, uusi 8 momentti, 4 c §:ään, sellaisena kuin se on laissa 50/1985 ja mainituissa laeissa 559/1993 ja 1263/1999, uusi 12 ja 13 momentti sekä 4 f §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa laeissa 603/1986 ja 559/1993 sekä laissa 221/1998, uusi 5 momentti seuraavasti:

4 §

Sen lisäksi, mitä 3 momentissa säädetään työkyvyn alentumisen arvioinnissa huomioon otettavista tekijöistä, 60 vuotta täyttäneen työntekijän työkyvyttömyyseläkeoikeutta arvioitaessa painotetaan työkyvyttömyyden ammatillista luonnetta. Eläketurvakeskus antaa tarkemmat ohjeet tämän momentin soveltamisesta.

4 c §

Ennen vuotta 1945 syntyneeseen työntekijään, joka ei täytä 1 momentin 1 kohdassa säädettyä edellytystä peruseläkkeen tai muun siihen verrattavan eläkkeen ansaitsemisesta 15 kalenterivuoden aikana, sovelletaan mainitun 15 kalenterivuoden ajan sijasta 20 kalenterivuoden aikaa, jos:

1) työntekijään työntekijäin eläkelain muuttamisesta annetun lain (1263/1999) voimaantulosäännöksen 4 tai 5 momentin mukaan sovelletaan 4 c §:n 3 momenttia sellaisena kuin se oli voimassa sanotun lain voimaan tullessa; tai

2) työntekijä 1 päivänä tammikuuta 2000 sai työmarkkinatuesta annetun lain (1542/1993) mukaista työmarkkinatukea työttömyyspäivärahan enimmäismäärän täyttymisen vuoksi.

Mitä edellä 12 momentissa säädetään, ei

kuitenkaan koske työntekijää, joka ei ole ansainnut 8 §:n 4 momentissa tarkoitettua peruseläkettä tai muuta siihen verrattavaa työtai virkasuhteeseen perustuvaa eläkettä yhteensä vähintään 15 vuotta. Lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelaisissa tarkoitetuissa työsuhteissa saatujen ansioiden perusteella ansainta-aika otetaan huomioon niin kuin mainitun lain 4 §:n 6 momentissa säädetään.

4 e §

Sen estämättä, mitä 4 §:n 3 momentissa ja 5 b §:n 1 momentissa säädetään täyden työkyvyttömyyseläkkeen saamisesta, ennen vuotta 1944 syntyneellä työntekijällä on 58 vuotta täytettyään oikeus saada työkyvyttömyyseläke yksilöllisenä varhaiseläkkeenä, jos hänen työkykynsä, ottaen huomioon sairaus, vika tai vamma, ikääntymiseen liittyvät tekijät, ammatissa olon pitkäaikaisuus, hänelle työstä aiheutunut rasittuneisuus ja kuluneisuus sekä työolosuhteet, on pysyvästi siinä määrin alentunut, ettei hänen kohtuudella voida edellyttää enää jatkavan ansiotyötään.

4 f §

Sen estämättä, mitä 1 momentin johdantokappaleessa säädetään, ennen vuotta 1947 syntyneellä osa-aikatyöhön siirtyneellä työn-

tekijällä on oikeus saada osa-aikaeläkettä 56 vuoden iän täytettyään mutta ei 65 vuoden iän täyttämisen jälkeen.

4 g §

Osa-aikaeläke myönnetään aikaisintaan sitä kuukautta seuraavan kuukauden alusta, jona työntekijä on täyttänyt 58 vuotta, ei kuitenkaan takautuvasti pitemmältä ajalta kuin osa-aikaeläkkeen hakemista seuraavaa kuukautta edeltäneen kuuden kuukauden ajalta. Ennen vuotta 1947 syntyneelle työntekijälle myönnetään kuitenkin osa-aikaeläke edellä mainitulla tavalla aikaisintaan sitä kuukautta seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana hän on täyttänyt 56 vuotta.

5 §

Osa-aikaeläkettä saaneen työntekijän vanhuuseläkkeeseen lisätään osa-aikaeläkkeellä olon ajalta 1/16 prosenttia ja työkyvyttömyyseläkkeeseen 1 momentin 1 kohdan ja 2 momentin 1 kohdan mukainen määrä eläkkeen perusteena olevasta palkasta jokaiselta kuukaudelta, jolta työntekijä on saanut osa-aikaeläkettä. Tällöin eläkkeen perusteena olevana palkkana pidetään sitä 5 c §:n 1 momentin mukaista ansiotulojen erotusta, jonka perusteella työntekijän osa-aikaeläke on ensimmäisen kerran määrätty. Jos osa-aikaeläkkeen rinnalla tehdystä osa-aikatyöstä tulevaan eläkkeeseen luetaan mukaan 6 a §:ssä tarkoitettulta tulevalta ajalta karttuva eläke, tältä ajalta karttuu eläkettä 3 momentin mukaisesti myös edellä tarkoitettusta ansiotulojen erotuksesta.

12 §

Eläkelaitosten keskinäinen vastuu eläkkeistä ja kuntoutusrahasta määräytyy sekä eläkkeistä ja kuntoutusrahasta eläkelaitoksille aiheutuvat kulut jaetaan eläkelaitosten kesken, mikäli eläkelaitokset eivät ole toisin sopineet, seuraavasti:

2) sellaisen työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeen neljästä viidesosasta, joka on myönnetty 6 a §:ää soveltaen, näihin eläkkeisiin luettuna myös lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain perusteella

ehkä saatava eläkkeen osa ja merimieseläkelain 3 a §:n 4 momentissa tarkoitettu, mainitun lain perusteella ehkä saatava eläkkeen osa, mutta ei 4 j eikä 7 g §:n mukaista korotusta eikä 9 §:n perusteella eläkkeen alkamisen jälkeen annettuja korotuksia, sekä siitä kuntoutusrahan osasta, joka vastaa 6 §:ää soveltaen myönnetystä työkyvyttömyyseläkkeestä edellä mainitulla tavalla määräytyvää eläkkeen osaa, vastaa yksin se eläkelaitos, jonka toimintapiiriin työntekijä kuului mainitussa pykälässä tarkoitettun työsuhteen perusteella; lisäksi eläkelaitos on vastuussa siitä eläkkeen tai kuntoutusrahan määrästä, joka ministeriön vahvistamien tai antamien perusteiden mukaan on erikseen siirretty eläkelaitoksen vastuulla olevaan eläkkeen osaan 12 a §:n 5 momentin mukaisesti;

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2002.

Tämän lain 4 c §:n 12 ja 13 momenttia sovelletaan myös sellaisiin työttömyyseläkkeisiin, joissa eläketapahtuma on sattunut ennen lain voimaantuloa. Jos työntekijällä ei ole ollut oikeutta työttömyyseläkkeeseen sen vuoksi, että hän ei ole täyttänyt 4 c §:n 1 momentin 1 kohdan mukaista edellytystä sellaisena kuin se on tämän lain voimaan tullessa, eläke myönnetään hakemuksesta tämän lain sekä muilta osin tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden työntekijäin eläkelain säännösten mukaisesti hakemista seuraavan kuukauden alusta, kuitenkin aikaisintaan tämän lain voimaantulosta alkaen. Jos mainittu hakemus tehdään kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta, työttömyyseläke myönnetään lain voimaantulosta alkaen.

Tämän lain 4 §:n 8 momenttia ja 4 e §:n 1 momenttia sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2004.

Tämän lain 4 f §:n 5 momenttia, 4 g §:n 1 momenttia ja 5 §:n 6 momenttia sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2003 alkaen osa-aikaeläkkeeseen, jossa eläketapahtuma sattuu mainittuna päivänä tai sen jälkeen. Ennen vuotta 1947 syntyneisiin työntekijöihin sovelletaan kuitenkin 5 §:n 6 momenttia sellaisena kuin se on voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Tämän lain 12 §:n 1 momentin 2 kohtaa

sovelletaan sellaisen osa-aikaeläkkeen jäl-
keen myönnettävään työkyvyttömyyseläk-
keeseen, joka perustuu 1 päivänä tammikuuta

2003 tai sen jälkeen sattuneeseen eläketapah-
tumaan.

Naantalissa 26 päivänä heinäkuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Peruspalveluministeri *Eva Biaudet*

631/2002

Laki

lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 4 ja 4 a §:n muuttamisesta

Annettu Naantalissa 26 päivänä heinäkuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962) 4 a §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1264/1999, sekä *lisätään* 4 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 935/1972 ja 1483/1995 sekä mainitussa laissa 1264/1999, uusi 7 momentti seuraavasti:

4 §

Sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään työkyvyn alentumisen arvioinnissa huomioon otettavista tekijöistä, 60 vuotta täyttäneen työntekijän työkyvyttömyyseläkeoikeutta arvioitaessa painotetaan työkyvyttömyyden ammatillista luonnetta. Eläketurvakeskus antaa tarkemmat ohjeet tämän momentin soveltamisesta.

4 a §

Sen estämättä, mitä 4 §:n 2 momentissa ja 5 b §:n 1 momentissa säädetään täyden työkyvyttömyyseläkkeen saamisesta, ennen

vuotta 1944 syntyneellä työntekijällä on 58 vuotta täytettyään oikeus saada työkyvyttömyyseläke yksilöllisenä varhaiseläkkeenä, jos hänen työkykynsä, ottaen huomioon sairaus, vika tai vamma, ikääntymiseen liittyvät tekijät, ammatissa olon pitkäaikaisuus, hänelle työstä aiheutunut rasittuneisuus ja kuluneisuus sekä työolosuhteet, on pysyvästi siinä määrin alentunut, ettei hänen kohtuudella voida edellyttää enää jatkavan ansiotyötään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2004.

Naantalissa 26 päivänä heinäkuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Peruspalveluministeri *Eva Biaudet*

632/2002

Laki

merimieseläkelain muuttamisesta

Annettu Naantalissa 26 päivänä heinäkuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 26 päivänä tammikuuta 1956 annetun merimieseläkelain (72/1956) 3 a §:n 2 momentin 2 kohta, 14 c §:n 1 momentti, 15 §:n 5 momentti, 16 §:n 4 momentti ja 22 a §:n 6 momentti,

sellaisina kuin ne ovat 3 a §:n 2 momentin 2 kohta ja 15 §:n 5 momentti laissa 1268/1999, 14 c §:n 1 momentti laissa 1595/1993 sekä 16 §:n 4 momentti ja 22 a §:n 6 momentti laissa 223/1998, sekä

lisätään 14 b §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa laeissa 1595/1993 ja 223/1998, uusi 5 momentti, 15 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1745/1995 ja mainituissa laissa 1268/1999, uusi 9 momentti sekä 15 e §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 52/1985 ja 1346/1990 sekä mainituissa laeissa 1595/1993 ja 1268/1999, uusi 12 ja 13 momentti seuraavasti:

3 a §

Tämän lain mukaisen eläkkeen työntekijäin eläkelain vähimmäiseläketurvaa vastaavasta osasta ja kuntoutusrahasta eläkekassa on vastuussa seuraavasti:

2) sellaisen työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeen neljästä viidesosasta, joka on myönnetty 12 a §:ää soveltaen, näihin eläkkeisiin luettuna myös työntekijäin eläkelain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962) perusteella ehkä saatavat eläkkeen osat, mutta ei 25 a eikä 15 d §:n mukaista korotusta eikä 18 §:n perusteella eläkkeen alkamisen jälkeen annettuja korotuksia, sekä siitä kuntoutusrahan osasta, joka vastaa 12 a §:ää soveltaen myönnetystä työkyvyttömyyseläkkeestä edellä mainitulla tavalla määräytyvää työntekijäin eläkelain vähimmäiseläketurvaa vastaavaa eläkkeen osaa, vastaa yksin eläkekassa; lisäksi eläkekassa on vastuussa siitä eläkkeen tai kuntoutusraha määrästä, joka ministeriön antamien perusteiden mukaan on erikseen siirretty eläkekassan vastuulla olevaan osaan työnteki-

jäin eläkelain 12 a §:n 5 momentin mukaisesti; sekä

14 b §

Sen estämättä, mitä 1 momentin johdantokappaleessa säädetään, ennen vuotta 1947 syntyneellä osa-aikatyöhön siirtyneellä työntekijällä on oikeus saada osa-aikaeläkettä 56 vuoden iän täytettyään mutta ei 65 vuoden iän täyttämisen jälkeen.

14 c §

Osa-aikaeläke myönnetään aikaisintaan sitä kuukautta seuraavan kuukauden alusta, jona työntekijä on täyttänyt 58 vuotta, ei kuitenkaan takautuvasti pitemmältä ajalta kuin osa-aikaeläkkeen hakemista seuraavaa kuukautta edeltäneen kuuden kuukauden ajalta. Ennen vuotta 1947 syntyneelle työntekijälle myönnetään kuitenkin osa-aikaeläke edellä mainitulla tavalla aikaisintaan sitä kuukautta seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana hän on täyttänyt 56 vuotta.

15 §

Sen estämättä, mitä 1—4 momentissa ja 23 §:n 1 momentissa säädetään täyden työkyvyttömyyseläkkeen saamisesta, ennen vuotta 1944 syntyneellä työntekijällä on 58 vuotta täytettyään oikeus saada työkyvyttömyyseläke yksilöllisenä varhaiseläkkeenä, jos hänen työkykynsä, ottaen huomioon sairaus, vika tai vamma, ikääntymiseen liittyvät tekijät, ammatissa olon pitkäaikaisuus, hänelle työstä aiheutunut rasituneisuus ja kuluneisuus sekä työolosuhteet, on pysyvästi siinä määrin alentunut, ettei hänen kohtuudella voida edellyttää enää jatkavan ansiotyötään.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään työkyvyn alentumisen arvioinnissa huomioon otettavista tekijöistä, 60 vuotta täyttäneen työntekijän työkyvyttömyyseläkeoikeutta arvioitaessa painotetaan työkyvyttömyyden ammatillista luonnetta. Eläketurvakeskus antaa tarkempia ohjeita tämän momentin soveltamisesta.

15 e §

Ennen vuotta 1945 syntyneeseen työntekijään, joka ei täytä 1 momentin 1 kohdassa säädettyä edellytystä peruseläkkeen tai muun siihen verrattavan eläkkeen ansaitsemisesta 15 kalenterivuoden aikana, sovelletaan mainitun 15 kalenterivuoden ajan sijasta 20 kalenterivuoden aikaa, jos:

1) työntekijään merimieseläkelain muuttamisesta annetun lain (1268/1999) voimaantulosäännöksen 6 tai 7 momentin mukaan sovelletaan 15 e §:n 3 momenttia sellaisena kuin se oli voimassa sanotun lain voimaan tullessa; tai

2) työntekijä 1 päivänä tammikuuta 2000 sai työmarkkinatuesta annetun lain (1542/1993) mukaista työmarkkinatukea työttömyyspäivärahan enimmäismäärän täyttymisen vuoksi.

Mitä edellä 12 momentissa säädetään, ei kuitenkaan koske työntekijää, joka ei ole sainnut työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettua peruseläkettä tai muuta siihen verrattavaa työ- tai virkasuhteeseen perustuvaa eläkettä yhteensä vähintään 15 vuotta. Lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien

työntekijäin eläkelaisissa tarkoitetuissa työsuhteissa saatujen ansioiden perusteella ansainta-aika otetaan huomioon niin kuin mainitun lain 4 §:n 6 momentissa säädetään.

16 §

Osa-aikaeläkettä saaneen työntekijän vanhuuseläkkeeseen lisätään osa-aikaeläkkeellä olon ajalta 1/16 prosenttia ja työkyvyttömyyseläkkeeseen 1 momentin 1 kohdan mukainen määrä eläkkeen perusteena olevasta palkasta jokaiselta kuukaudelta, jolta työntekijä on saanut osa-aikaeläkettä. Tällöin eläkkeen perusteena olevana palkkana pidetään sitä 16 g §:n 1 momentin mukaista ansiotulojen erotusta, jonka perusteella työntekijän osa-aikaeläke on ensimmäisen kerran määrätty. Jos osa-aikaeläkkeen rinnalla tehdystä osa-aikatyöstä tulevaan eläkkeeseen luetaan mukaan 12 a §:ssä tarkoitettu tulevalta ajalta karttuva eläke, tältä ajalta karttuu eläkettä 2 momentin mukaisesti myös edellä tarkoitettusta ansiotulojen erotuksesta.

22 a §

Osa-aikaeläkettä saaneen työntekijän vanhuuseläkkeeseen lisätään osa-aikaeläkkeellä olon ajalta 1/16 prosenttia ja työkyvyttömyyseläkkeeseen 1 momentin 1 kohdan ja 2 momentin mukainen määrä eläkkeen perusteena olevasta palkasta jokaiselta kuukaudelta, jolta työntekijä on saanut osa-aikaeläkettä. Tällöin eläkkeen perusteena olevana palkkana pidetään sitä 16 g §:n 1 momentin mukaista ansiotulojen erotusta, jonka perusteella työntekijän osa-aikaeläke on ensimmäisen kerran määrätty. Jos osa-aikaeläkkeen rinnalla tehdystä osa-aikatyöstä tulevaan eläkkeeseen luetaan mukaan 12 a §:ssä tarkoitettu tulevalta ajalta karttuva eläke, tältä ajalta karttuu eläkettä 3 momentin mukaisesti myös edellä tarkoitettusta ansiotulojen erotuksesta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2002.

Tämän lain 3 a §:n 2 momentin 2 kohtaa sovelletaan sellaisen osa-aikaeläkkeen jälkeen myönnettävään työkyvyttömyyseläkkeeseen, joka perustuu 1 päivänä tammikuuta 2003 tai sen jälkeen sattuneeseen eläketapah-

tumaan.

Tämän lain 15 §:n 5 ja 9 momenttia sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2004.

Tämän lain 15 e §:n 12 ja 13 momenttia sovelletaan myös sellaisiin työttömyyseläkeisiin, joissa eläketapahtuma on sattunut ennen lain voimaantuloa. Jos työntekijällä ei ole ollut oikeutta työttömyyseläkkeeseen sen vuoksi, että hän ei ole täyttänyt 15 e §:n 1 momentin 1 kohdan mukaista edellytystä sellaisena kuin se on tämän lain voimaan tullessa, eläke myönnetään hakemuksesta tämän lain sekä muilta osin tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden merimieseläkelain säännösten mukaisesti hakemista seuraavan

kuukauden alusta, kuitenkin aikaisintaan tämän lain voimaantulosta alkaen. Jos mainittu hakemus tehdään kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta, työttömyyseläke myönnetään lain voimaantulosta alkaen.

Tämän lain 14 b §:n 5 momenttia, 14 c §:n 1 momenttia, 16 §:n 4 momenttia ja 22 a §:n 6 momenttia sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2003 alkaen osa-aikaeläkkeeseen, jossa eläketapahtuma sattuu mainittuna päivänä tai sen jälkeen. Ennen vuotta 1947 syntyneisiin työntekijöihin sovelletaan kuitenkin 16 §:n 4 momenttia ja 22 a §:n 6 momenttia sellaisina kuin ne ovat voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Naantalissa 26 päivänä heinäkuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Peruspalveluministeri *Eva Biaudet*

633/2002

Laki

kansaneläkelain muuttamisesta

Annettu Naantalissa 26 päivänä heinäkuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/1956) 20 §:n 1 momentin 2 kohdan c alakohta ja 22 a §:n 1 momentin johdantokappale, sellaisina kuin ne ovat laissa 1271/1999, sekä
lisätään 22 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 697/1964, 1487/1995, 837/1998 ja 70/2002, uusi 7 momentti sekä 22 c §:ään, sellaisena kuin se on laissa 53/1985 ja mainitussa laissa 1271/1999, uusi 4 momentti seuraavasti:

20 §
Kansaneläkkeenä maksetaan:

2) työkyvyttömyyseläkettä:

c) yksilöllisenä varhaiseläkkeenä 22 a §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa ennen vuotta 1944 syntyneelle henkilölle hänen täytettyään 58 mutta ei vielä 65 vuotta; tai

22 §

Sen lisäksi, mitä tässä pykälässä säädetään työkyvyn alentumisen arvioinnissa huomioon otettavista tekijöistä, 60 vuotta täyttäneen henkilön työkyvyttömyyseläkeoikeutta arvioidessa painotetaan työkyvyttömyyden ammatillista luonnetta. Kansaneläkelaitos antaa tarkempia ohjeita tämän momentin soveltamisesta.

22 a §

Sen estämättä, mitä 22 §:ssä säädetään, ennen vuotta 1944 syntyneellä henkilöllä on 58 vuotta täytettyään oikeus saada työkyvyttömyyseläkettä yksilöllisenä varhaiseläkkeenä, jos hänen työkykynsä, ottaen huomioon sai-

raus, vika tai vamma, ikääntymiseen liittyvät tekijät, ammatissa olon pitkäaikaisuus, hänelle työstä aiheutunut rasittuneisuus ja kuluneisuus sekä työolosuhteet, on pysyvästi siinä määrin alentunut, ettei hänen kohtuudella voida edellyttää enää jatkavan ansiotyötään. Eläkkeen saamisen edellytyksenä on lisäksi, että vakuutettu on joko lopettanut ansiotyön tai että hänen ansiotulonsa voidaan arvioida kuukaudessa työntekijäin eläkelain 1 §:n 1 momentin 2 kohdan perusteella sovellettavaa määrää pienemmiksi. Työn lopettamisen tai ansiotulojen vähentymisen tulee olla tapahtunut aikaisintaan 360 päivää ennen yksilöllisen varhaiseläkkeen tai työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen lakien tai eläkesääntöjen mukaiseen osaeläkkeeseen oikeuttavan työkyvyttömyyden alkamista. Tällöin jätetään huomioon ottamatta päivät, joilta vakuutettu on saanut:

22 c §

Poiketen siitä, mitä 3 momentissa säädetään, työttömyyseläke myönnetään työntekijäin eläkelain 4 c §:n 12 ja 13 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa työttömyyseläk-

keen hakemista seuraavan kuukauden alusta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuu-

ta 2002. Tämän lain 20 §:n 1 momentin 2 kohdan c alakohtaa ja 22 a §:n 1 momenttia sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2004.

Naantalissa 26 päivänä heinäkuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Peruspalveluministeri *Eva Biaudet*

634/2002

Laki

työaikalain 2 ja 15 §:n muuttamisesta

Annettu Naantalissa 26 päivänä heinäkuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 9 päivänä elokuuta 1996 annetun työaikalain (605/1996) 2 §:n johdantokappale
sekä

lisätään 15 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 64/2001, uusi 3 momentti seuraavasti:

2 §

Poikkeukset soveltamisalasta

Tätä lakia ei sovelleta, lukuun ottamatta sen 15 §:n 3 momenttia:

15 §

Lyhennetty työaika

aikaeläkkeelle haluaa tehdä säännöllistä työaikaa lyhyemmän ajan työtä, työnantajan on pyrittävä järjestämään työt niin, että työntekijä voi tehdä osa-aikatyötä. Työajan lyhentäminen toteutetaan työnantajan ja työntekijän sopimalla tavalla ottaen huomioon työntekijän tarpeet sekä tuotanto- ja palvelutoiminta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

Jos työntekijä siirtyäkseen osa-

Naantalissa 26 päivänä heinäkuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Peruspalveluministeri *Eva Biaudet*

635/2002

Laki

eräiden työeläkkeiden tarkistamisesta työeläkkeen ja kansaneläkkeen yhteensovittamisen johdosta

Annettu Naantalissa 26 päivänä heinäkuuta 2002

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Soveltamisala

1 §

Työeläkkeen ja kansaneläkkeen yhteensovituksessa työeläkkeeseen aiheutunut vähennys korvataan siten kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Tämä laki koskee (*yksityisten alojen peruseläkkeet*):

1) työntekijäin eläkelain (395/1961) vähimmäisehtojen mukaista eläkettä;

2) lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962) mukaista eläkettä;

3) maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) vähimmäisehtojen mukaista eläkettä, maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain (1317/1990) mukaista eläkkeen perusmäärää, maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) mukaista luopumistuen perusmäärää sekä peruseläkkeisiin yhteensovituksessa rinnastettavaa maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain (1330/1992) mukaisen luopumiskorvauksen perusmäärää;

4) yrittäjien eläkelain (468/1969) vähimmäisehtojen mukaista eläkettä;

5) merimieseläkelain (72/1956) mukaista eläkettä; ja

6) taiteilijoiden ja eräiden erityisryhmiin kuuluvien työntekijäin eläkelain (662/1985) mukaista eläkettä.

Tämä laki koskee myös (*julkisten alojen eläkkeet*):

1) kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain (202/1964) mukaista eläkettä sekä muuta eläkettä, johon oikeus määräytyy muiden säännösten nojalla kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain mukaan;

2) valtion eläkelain (280/1966) mukaista eläkettä sekä muuta eläkettä, johon oikeus määräytyy muiden säännösten nojalla valtion eläkelain mukaan;

3) Suomen Pankin eläkesäännön nojalla myönnettyä peruseläkettä;

4) Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 7 §:n 1 momentin 8 tai 9 kohdassa tarkoitettua eläkettä vastaavaa Kansaneläkelaitoksen palveluksessa olleelle myönnettyä eläkettä;

5) evankelis-luterilaisen kirkon eläkelain (298/1966) nojalla myönnettyä eläkettä; ja

6) ortodoksisesta kirkkokunnasta annetun lain (521/1969) nojalla myönnettyä eläkettä.

3 §

Edellä 2 §:ssä mainittuja eläkkeitä tarkistetaan, jos:

1) eläke on alkanut 30 päivän kesäkuuta 1975 jälkeen ja ennen 1 päivää tammikuuta 1996;

2) eläkkeelle on tehty 1 kohdassa mainittuna aikana voimassa olleen työntekijäin eläkelain 8 ja 8 a §:n, valtion eläkelain 12 §:n tai edellä 2 §:ssä mainittujen muiden julkisten alojen eläkkeitä koskevien vastaavien säännösten mukainen yhteensovitus, joka on alentanut eläkkeen määrää;

3) eläkettä ei ole uudelleen yhteensovitettu työntekijäin eläkelain 8 a §:n, valtion eläkelain 12 §:n tai edellä 2 §:ssä mainittujen muiden julkisten alojen eläkkeitä koskevien vastaavien säännösten mukaan 31 päivän joulukuuta 1995 jälkeen;

4) eläkettä maksetaan 1 päivänä tammikuuta 2003; ja

5) jäljempänä mainitut 9—16 §:n mukaiset muut edellytykset täytyvät.

4 §

Tämä laki ei koske 2 §:ssä lueteltujen lakien mukaista perhe-eläkettä, osa-aikaeläkettä eikä osatyökyvyttömyyseläkettä. Tämä laki ei koske myöskään mainittujen lakien mukaista työkyvyttömyyseläkettä tai työttömyyseläkettä, joka on alkanut ennen 1 päivää heinäkuuta 1975 ja muuttunut samansuuruiseksi toisen lajiseksi eläkkeeksi tämän jälkeen.

Tätä lakia ei sovelleta työntekijäin eläkelain 11 §:n, yrittäjien eläkelain 11 §:n tai maatalousyrittäjien eläkelain 11 §:n, sellaisina kuin kaksi viimeksi mainittua lainkohtaa olivat voimassa 31 päivänä joulukuuta 2000, mukaiseen vähimmäisehtoja parempaan eläketurvaan, jos eläkejärjestely sisältää eläkkeen määrän korotuksen.

Tätä lakia ei sovelleta myöskään muuhun eläkejärjestelyyn, jossa työntekijälle on järjestetty vähimmäisehtoja parempi eläketurva.

2 luku

Yhteiset säännökset

5 §

Kuhunkin 2 §:n mukaiseen eläkkeeseen tu-

leva korotus lasketaan erikseen siten kuin jäljempänä 9—16 §:ssä säädetään. Korotusten yhteismäärä on kuitenkin vähintään viisi euroa ja enintään 50 euroa kuukaudessa. Korotus lisätään 2 §:ssä tarkoitettuun eläkkeeseen, minkä jälkeen korotus tulee osaksi eläkettä.

Eläkkeeseen lisätty korotus lakkaa, jos yhteensovitus tehdään uudelleen työntekijäin eläkelain 8 a §:n tai valtion eläkelain 12 §:n tai julkisten alojen eläkkeitä koskevien muiden vastaavien säännösten mukaan.

6 §

Edellä 3 §:n mukaan tarkistettavia eläkkeitä maksavat eläkelaitokset laskevat tämän lain mukaisen korotuksen ilman hakemista. Tämän lain nojalla eläkelaitoksen antamaan päätökseen noudatetaan soveltuvin osin, mitä 2 §:ssä tarkoitetuissa laeissa, eläkesäännöissä ja eläkeohjesäännöissä säädetään annettavasta päätöksestä, tietojen saannista ja tietojen luovutuksesta, sekä eläkepäätöstä koskevasta muutoksenhakumenettelystä.

Tämän lain mukaista korotusta ei oteta huomioon kansaneläkelain (347/1956), perhe-eläkelain (38/1969) tai eläkkeensaajien asumistukilain (591/1978) mukaista etuutta määrättäessä.

7 §

Jos eläkettä maksetaan 1 päivänä lokakuuta 2003 kahden tai useamman 2 §:ssä mainitun lain, eläkesäännön ja eläkeohjesäännön perusteella, määrätään ensin yksityisten alojen peruseläkkeiden perusteella syntyvä korotus. Tämän jälkeen määrätään 11 §:n mukainen korotus ja sen jälkeen 12—15 §:n mukaiset korotukset. Viimeiseksi lasketaan korotus 16 §:n mukaisesti.

Jos yksityisten alojen peruseläkkeen korotusta laskettaessa otetaan huomioon myös julkisten alojen eläke ja laskettu 9 §:n 2 momentin mukainen erotus on vähemmän kuin viisi euroa, lasketaan korotus myös julkisen alan eläkkeeseen 11 §:n mukaisesti.

8 §

Korotus katsotaan sen eläkelain, eläkesäännön tai eläkeohjesäännön mukaisen eläketurvan aiheuttamaksi kuluksi, jonka mukaiseen eläkkeeseen korotus 5 §:n 1 mo-

mentin mukaisesti liitetään.

Sovellettaessa työntekijäin eläkelain 12 §:ää korotus katsotaan mainitun pykälän 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuksi kuluksi.

3 luku

Yksityisten alojen peruseläkkeiden tarkistuksen laskeminen

9 §

Yksityisten alojen peruseläkkeeseen lisätävä korotus lasketaan työntekijäin eläkelain 8 §:ää soveltaen siten kuin jäljempänä 2 ja 3 momentissa säädetään. Tällöin mainitun lain 8 §:n 1 momentissa mainitut eläkkeet ja etuudet otetaan huomioon sen määräisinä kuin ne olivat eläkkeitä viimeksi yhteensovittaessa muunnettuna vastaamaan vuodelle 2003 vahvistettuja mainitun lain 9 §:n 2 momentissa säädettyjä indeksilukuja.

Työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentin mukaisten peruseläkkeiden kokonaiskorotus saadaan vähentämällä 1 momentin mukaisesti yhteensovitettyjen peruseläkkeiden yhteismäärästä tätä edeltävän yhteensovituksen mukainen yhteensovitettyjen peruseläkkeiden yhteismäärä, joka on muunnettu vastaamaan vuodelle 2003 vahvistettuja indeksilukuja.

Jos 2 momentissa laskettu erotus on vähintään yksi sentti ja enintään viisi euroa kuukaudessa, kokonaiskorotus on viisi euroa. Jos erotus on suurempi kuin 50 euroa kuukaudessa, kokonaiskorotus on 50 euroa. Muutoin kokonaiskorotus on 2 momentin mukaisesti laskettu määrä.

Kuhunkin yksityisten alojen peruseläkkeeseen lisätään korotus, joka on yhtä suuri osa kokonaiskorotuksesta kuin mainittu peruseläke on kaikkien peruseläkkeiden yhteismäärästä.

4 luku

Julkisten alojen eläkkeiden tarkistuksen laskeminen

Yhteiset säännökset

10 §

Korotus julkisten alojen eläkkeisiin laske-

taan jäljempänä tarkoitetun eläkkeiden yhteismäärän (*eläkesumma*) perusteella.

Eläkesumma on henkilölle 1 päivänä tammikuuta 2003 maksettavien yksityisten alojen peruseläkkeiden ja julkisten alojen eläkkeiden yhteismäärä kuukaudessa lisätynä henkilölle mahdollisesti yhteensovituksessa huomioon otetulla liikennevakuutuslain (279/1959), tapaturmavakuutuslain (608/1948) sekä sotilasvammalain (404/1948) mukaisella etuudella.

Liikennevakuutuslain, tapaturmavakuutuslain ja sotilasvammalain mukainen etuus otetaan huomioon sen suuruisena kuin sitä vuoden 2003 alussa maksetaan. Julkisten alojen eläkkeistä vastaavilla eläkelaitoksilla on oikeus salassapitosäynnösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada tämä tieto Kansaneläkelaitoksesta.

Korotuksen laskemiseksi eläkesumma muunnetaan vastaamaan vuodelle 1995 vahvistettua työntekijäin eläkelain 9 §:n 2 momentissa säädettyä indeksilukua.

Julkisten alojen perusturva

11 §

Jos 10 §:ssä tarkoitettu eläkesumma on suurempi kuin 712,94 euroa, kokonaiskorotuksen määrä kuukaudessa on yhtä suuri osa 73,50 eurosta kuin ylitte 661,48 eurosta, jolle jäljempänä toisin säädetä.

Kokonaiskorotus muunnetaan vastaamaan vuodelle 2003 vahvistettuja työntekijäin eläkelain 9 §:n 2 momentissa säädettyjä indeksilukuja. Jos kokonaiskorotus tällöin on vähintään yksi sentti ja enintään viisi euroa, on kokonaiskorotus kuukaudessa kuitenkin viisi euroa. Jos kokonaiskorotus on suurempi kuin 50 euroa, kokonaiskorotus on 50 euroa kuukaudessa.

Edellä 2 momentin mukaisesta kokonaiskorotuksesta vähennetään yksityisten alojen peruseläkkeiden korotus. Kuhunkin julkisen alan eläkkeeseen tuleva korotus on yhtä suuri osa näin lasketusta erotuksesta kuin kyseinen eläke on julkisten alojen eläkkeiden yhteismäärästä. Jos vähennystä ei tehdä, julkisen alan eläkkeeseen tuleva korotus on yhtä suuri osa 2 momentin mukaisesta kokonaiskoro-

tuksesta kuin kyseinen eläke on yksityisten alojen peruseläkkeiden ja julkisten alojen eläkkeiden yhteismäärästä.

Korotus julkisen alan eläkkeeseen maksetaan tämän pykälän mukaisesti, jos eläkettä maksetaan työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa tarkoitetun peruseläkkeen määrällisenä tai 2 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua eläkettä on alennettu työntekijäin eläkelain 8 §:n mukaisen yhteensovituksen seurauksena ottaen lisäksi huomioon mitä 7 §:n 2 momentissa säädetään.

Julkisten alojen lisäturva

12 §

Jos eläkettä maksetaan valtion eläkelain 12 §:n 1 momentin, sellaisena kuin se oli voimassa 1 päivänä toukokuuta 1985 ja 31 päivänä joulukuuta 1995 välisenä aikana, mukaisesti yhteensovitettuna ja eläkettä on yhteensovituksen takia alennettu ja jos eläkesumma on suurempi kuin 784,24 euroa kuukaudessa, kokonaiskorotuksen määrä on kuukaudessa yhtä suuri osa 73,50 eurosta kuin ylite on 734,97 eurosta.

Edellä 1 momentin mukaisesti laskettu kokonaiskorotuksen määrä muunnetaan vastaamaan vuodelle 2003 vahvistettuja työntekijäin eläkelain 9 §:n 2 momentissa säädettyjä indeksilukuja. Jos kuitenkin kokonaiskorotus on vähintään yksi sentti ja enintään viisi euroa kuukaudessa, kokonaiskorotus on viisi euroa ja jos kokonaiskorotus on suurempi kuin 50 euroa kuukaudessa, kokonaiskorotus on 50 euroa.

13 §

Jos eläkettä maksetaan valtion eläkelain 12 §:n 3 momentin, sellaisena kuin se oli voimassa 1 päivänä tammikuuta 1975 ja 30 päivänä huhtikuuta 1985 välisenä aikana, mukaisesti yhteensovitettuna ja eläkettä on yhteensovituksen takia alennettu ja jos eläkesumma on suurempi kuin 864,10 euroa kuukaudessa, kokonaiskorotuksen määrä on 50 euroa kuukaudessa. Rahamäärä vastaa vuodelle 2003 vahvistettuja työntekijäin eläkelain 9 §:n 2 momentissa säädettyjä indeksilukuja.

14 §

Valtion eläkelain mukaiseen eläkkeeseen tuleva korotus saadaan vähentämällä 12 tai 13 §:n mukaisesta kokonaiskorotuksesta 11 §:n mukaan lasketut muiden julkisten alojen eläkkeiden korotukset sekä yksityisten alojen peruseläkkeiden korotus siten kuin 11 §:ssä säädetään.

15 §

Mitä 12—14 §:ssä säädetään kokonaiskorotuksesta ja valtion eläkelain mukaiseen eläkkeeseen tulevasta korotuksesta, noudatetaan soveltuvin osin edellä 2 §:n 2 momentin 1 ja 3—6 kohdissa tarkoitettuihin julkisten alojen eläkkeisiin, jotka on yhteensovitettu 12 tai 13 §:ssä tarkoitettuja valtion eläkelain säännöksiä vastaavien säännösten mukaisesti.

Jos henkilö saa useampaa kuin yhtä 2 §:ssä tarkoitettua 12 tai 13 §:ssä säädettyä edellytykset täyttävää eläkettä, näihin tuleva korotus määrätään soveltuvin osin 11 tai 14 §:n mukaisesti.

16 §

Jos henkilö saa kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain 2 §:n mukaista lisäeläkettä, jonka määrää on kunnallisen eläkelaitoksen eläkesäännön lisäeläkkeen yhdistämistä koskevien määräysten mukaisesti alennettu ja jos eläkesumma on suurempi kuin 864,10 euroa kuukaudessa, kokonaiskorotus on 50 euroa kuukaudessa, jollei 2 tai 3 momentista muuta johdu. Rahamäärä vastaa vuodelle 2003 vahvistettuja työntekijäin eläkelain 9 §:n 2 momentissa säädettyjä indeksilukuja.

Kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain mukaisen eläkkeen korotus saadaan vähentämällä kokonaiskorotuksesta tämän lain mukaan muihin eläkkeisiin tulevat korotukset.

Jos työntekijäin eläkelain 8 §:n mukainen yhteensovitus ei ole alentanut kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain mukaista perusturvan mukaista eläkettä, korotus on enintään 1/10 maksettavana olevasta kunnallisen eläkkeen määrästä, kuitenkin niin, että korotusten yhteismäärä on vähintään viisi euroa kuukaudessa.

5 luku

Voimaantulo

17 §

Laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

Eläkkeensaajalla on oikeus saada 5 §:n mukaista korotusta 1 päivästä lokakuuta

2003 alkaen. Korotusta ei makseta tätä edeltävältä ajalta.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Edellä 5 §:n 1 momentissa, 9 §:n 3 momentissa ja 11 §:n 2 momentissa säädetyt viiden euron ja 50 euron määrät vastaavat vuodelle 2003 vahvistettuja työntekijäin eläkelain 9 §:n 2 momentissa säädettyjä indeksilukuja.

Naantalissa 26 päivänä heinäkuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Peruspalveluministeri *Eva Biaudet*